

ساعت امتحان : ۱۰ صبح
وقت امتحان : ۶۰ دقیقه
تاریخ امتحان : ۱۴۰۱ / ۳ / ۲۱
تعداد برگ سؤال : ۲ برگ (۳ صفحه)

ش صندلی (ش داوطلب) : دبیرستان هاتف (دوره دوم)
نام و نام خانوادگی : پایه: دهم
رشته : انسانی
سؤال امتحان درس: علوم و فنون ادبی
نام دبیر: جناب آقای فیض آبادی
سال تحصیلی: ۱۴۰۰-۰۱

الف) جای خالی (هر مورد نیم نمره)

۱. در تحلیل یک متن ادبی، مرحله اول نامیده می‌شود.
۲. وزن ادراکی است که از احساس حاصل می‌شود.
۳. در زمان سامانیان، شهر عمده‌ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد.
۴. به حرف پایانی از حروف اصلی قافیه می‌گویند.
۵. در سبک‌شناسی نثر فارسی، نثر مصنوع به دوره مربوط می‌شود.
۶. سجعی که واژگان آن فقط در وزن اشتراک داشته باشند نامیده می‌شود.

ب) هر کدام از این توضیحات به کدام قلمرو تحلیل (زبانی، ادبی، فکری) مرتبط هستند؟ (۵،۰)

۱. استفاده از آرایه‌های کم کاربرد:
۲. انتقال حس غم در شعر:

ج) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۱. رایج‌ترین موضوعات شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم چه بود؟ (۵،۰)
۲. ذوقافیتین یعنی چه؟ (۵،۰)
۳. کتاب تاریخ بلعمی ترجمه کدام است؟ (۵،۰)
۴. تحول روحی کدام شاعر آغازی برای دگرگونی عمیق شعر فارسی شد؟ (۵،۰)
۵. کتاب " کشف الاسرار و عدّه‌الابرار اثر کیست؟ چه نوع نثری دارد؟ تحت تاثیر چه کسی نوشته شده است؟ (۵،۰)

(د) وزن شعر:

۱. عبارات زیر را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه تقطیع کنید. (۱)

– زجر آور: – سرآمد:

۲. ابیات زیر را به خط عروضی بنویسید و تقطیع هجایی کنید. (۳)

– من از این جا به ملامت نروم / که من این جا به امیدی گروم

– آینه ار نقش تو بنمود راست / خود شکن آینه شکستن خطاست

۳. حرف واو در هر کدام از واژگان زیر نماینده چه واج یا واج‌هایی است؟ نوع واج را مشخص کنید. (۱)

– درو: – زانو:

(ه) قافیه: در ابیات زیر ردیف، حروف قافیه، حرف الحاقی، قاعده قافیه را بررسی کنید. (۲)

۱. جز آستان توام در جهان پناهی نیست / سر مرا به جز این در، حواله‌گاهی نیست

۲. کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را؟ / کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را؟

(و) سبک‌شناسی:

۱. برای هر یک از سه قلمرو سبک‌شناسی شعر دوره خراسانی دو مورد بنویسید. (۱,۵)

۲. دو ویژگی نثر غزنوی، سلجوقی را بنویسید. (۱)

(ز) آرایه‌های ادبی:

۱. در ابیات زیر دو جناس بیابید و نوع آن‌ها را ذکر کنید. (۱)

– چرا گوید آن چیز در خفیه مرد / که گر فاش گردد شود روی زرد؟

– چون دوش شبی تیره ندیدم به درازی / الا شب زلفت که زیادت بود از دوش

۲. در جمله زیر واژگان سجع را مشخص کنید و نوع سجع را بنویسید. (۱)

- باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده.

۳. در بین ابیات زیر یک اشتقاق بیابید و بگویید کدام بیت موازنه دارد؟ آیا آن بیت دارای ترصیع هم هست؟ توضیح دهید. (۲)

- می خواستم که وقف تو باشم تمام عمر / دنیا خلاف آن چه که می خواستم گذشت

- دلم خسته کردی به هجران خویش / لب خسته بادا به دندان من

- صبا خاک وجود ما، بر آن عالیجناب انداز / بود کان شاه خوبان را، نظر بر منظر اندازیم

